

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 4. marts 2019

Sag 25/2018

Kurator for X ApS under konkurs, advokat Michael Serring

(selv)

mod

A

(advokat Mikkel Leth Petersen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Sø- og Handelsretten den 1. august 2017 og af Østre Landsrets 3. afdeling den 9. november 2017.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm, Poul Dahl Jensen, Michael Rekling og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Kærende, kurator for X ApS under konkurs, advokat Michael Serring, har nedlagt påstand om hjemvisning til realitetsbehandling ved landsretten.

Indkærede, A, har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse om ophævelse af Sø- og Handelsrettens kendelse og hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved Sø- og Handelsretten.

Supplerende sagsfremstilling

Forkyndelsesforløbet

Sø- og Handelsretten sendte den 8. august 2016 kurators processkrift af 7. marts 2016 til de engelske myndigheder med henblik på forkyndelse over for A. Det fremgår bl.a. af forkyndelsesansøgningen, at As adresse var ..., London, ..., England, hvilket svarede til den adresse, der fremgik af CPR-registeret og af CVR-registeret for selskabet X ApS under konkurs.

Af den forkyndelsesattest af 30. august 2016, som Sø- og Handelsretten modtog fra de engelske myndigheder, fremgår, at processkriftet den 23. august 2016 blev udleveret til adressaten personligt ("the addressee in person") på den angivne adresse. Det fremgår endvidere, at han skriftligt blev orienteret om, at han kunne nægte at modtage dokumentet, hvis det ikke var affattet på et sprog, han kunne forstå, eller ledsaget af en oversættelse til det officielle sprog i forkyndelseslandet.

Af en mail af 31. august 2016 fra en medarbejder hos Sø- og Handelsretten til kurator fremgår følgende:

"I forbindelse med behandlingen af konkurskarantænesagen mod A, har der været forsøgt forkyndelse på hans adresse i England. De engelske myndigheder har dog sendt brevet med processkriftet tilbage, da de ønsker, at processkriftet skal oversættes til engelsk. I den forbindelse ville jeg høre, om I har mulighed for at oversætte processkriftet til engelsk og sende det tilbage til os, hvorefter vi vil forkynde det via de engelske myndigheder igen?"

Ved mail af 3. januar 2017 fremsendte kurator en engelsk oversættelse af processkriftet til Sø- og Handelsretten med henblik på forkyndelse.

Efter to forgæves forsøg blev processkriftet herefter ifølge forkyndelsesattest fra de engelske myndigheder forkyndt den 10. maj 2017 ved, at dokumenterne blev lagt i postkassen på adressen ..., London, ..., England. Det fremgår af forkyndelsesattesten, at denne fremgangsmåde er i overensstemmelse med de engelske forkyndelsesregler.

Supplerende oplysninger om As bopæl og rejseaktiviteter

Det fremgår af en mail af 18. august 2016 fra rejseudbyderen Expedia, at A denne dato reserverede flybilletter med følgende rejsedetaljer: Afrejse den 22. august 2016: Zürich (ZRH) 19:10 – Lissabon (LIS) 20:55, Lissabon (LIS) 22:30 – Funchal (FNC) 00:15; Hjemrejse den 23. august 2016: Funchal (FNC) 11:15 – Lissabon (LIS) 12:50, Lissabon (LIS) 14:35 – Zürich (ZRH) 18:20.

Af en faktura af 23. august 2016 fremgår, at A har opholdt sig på et hotel på Madeira i perioden 21.-23. august 2016.

Af uddrag af en SMS-korrespondance af 23. august 2016, der efter det oplyste er en korrespondance mellem A og hans ægtefælle, fremgår bl.a., at han ”boarder” mod Zürich om eftermiddagen den 23. august 2016, og af en fakturaspecifikation af 19. september 2016 fra As teleselskab fremgår, at der den 22. og 23. august 2016 blev foretaget opkald i Portugal og Schweiz til og fra hans telefon.

Som dokumentation for, at A og hans ægtefælle som angivet i de fremlagte schweiziske opholdstilladelser siden 1. april 2015 har haft bopæl på adressen ..., Schweiz, er fremlagt dokumenter vedrørende privat indboforsikring, oprettet internetabonnement og køb af indbo. Der er endvidere fremlagt et brev af 6. april 2016 fra de engelske skattemyndigheder til As adresse i Schweiz. Efter det oplyste blev adressen i Schweiz registreret den 26. januar 2017 i CVR-registeret i tilknytning til et andet selskab (Y ApS).

Anbringender

Kurator for X ApS under konkurs, advokat Michael Serring, har anført navnlig, at processkriftet af 7. marts 2016 er blevet lovligt forkyndt for A dels i august 2016, dels i maj 2017. Sagen skal derfor hjemvises til landsretten til realitetsbehandling.

Sø- og Handelsretten har anvendt reglerne i forkyndelsesforordningen, der på baggrund af en parallelaftale mellem EU og Danmark gælder her i landet, jf. retsplejelovens § 159 a. Forkyndelsesforordningen finder anvendelse på civile og kommercielle sager. En konkurskarantænesag er ikke en straffesag og kan ikke sidestilles hermed, og sådanne sager, der behandles i den civile retsplejes former, jf. konkurslovens § 243, kan heller ikke på andet grundlag anses for ikke at være en civil sag i forkyndelsesforordningens forstand. Selv hvis en konkurskarantænesag ikke kan anses for omfattet af forkyndelsesforordningen, er der sket lovlig forkyndelse af processkriftet for A, jf. retsplejelovens § 158.

Forkyndelsen den 23. august 2016 skete ved, at processkriftet blev overgivet til A personligt på den adresse i London, som fremgik af CPR- og CVR-registeret på daværende tidspunkt. Det har ingen betydning, at dokumenterne ikke var oversat til engelsk, da A fuldt ud var i stand til at forstå dem på dansk og dermed ikke kunne nægte at modtage dokumenterne. Det kan som følge heraf heller ikke tillægges betydning, at processkriftet efterfølgende blev oversat til engelsk med henblik på fornyet forkyndelse for A. De fremlagte oplysninger om hans

tilsyneladende rejse til Madeira med hjemkomst til Schweiz den 23. august 2016 er indbyrdes modstridende og bør ikke tillægges bevismæssig vægt. Hertil kommer, at hvis A den 23. august 2016 rejste direkte fra Madeira til London, ville der ikke være noget til hinder for, at der kunne ske forkyndelse for ham personligt i London senere samme dag.

Den fornyede forkyndelse af processkriftet den 10. maj 2017 skete på samme adresse i London, som forkyndelsen den 23. august 2016. Forkyndelse skete ved, at dokumenterne blev lagt i postkassen, hvilket efter de engelske myndigheders oplysninger er lovlig forkyndelse efter engelsk ret. Der er dermed sket lovlig forkyndelse for A. Der må herved lægges vægt på, at den pågældende adresse på tidspunktet for indgivelsen af processkriftet fremgik af CVR-registeret, og dette blev under forkyndelsesprocessen efterfølgende bekræftet ved et opslag i CPR-registeret i februar 2017. As mail af 13. januar 2015, dvs. mere end et år før indledningen af sagen, hvor han oplyser til en ansat hos kurator, at han var bosiddende i Moskva (uden nærmere angivelse af en adresse), kan ikke tillægges betydning. Det samme gælder det fremlagte opholdsdokument, der angivelig viser, at han siden 1. april 2015 skal have været bosiddende i Schweiz på en adresse, som angivelig siden 26. januar 2017 fremgik af CVR-registeret. Den anførte adresse i Schweiz er en decideret erhvervsejendom, og adressen kan alene være udtryk for en "postkasse" (en c/o-adresse) og ikke en bolig eller bopæl i sædvanlig forstand. Hvis A har haft bopæl et andet sted end den registrerede adresse i London, har han forsømt at orientere de danske myndigheder herom. Hvis det tillægges betydning for forkyndelsen, sådan som landsretten har gjort, at den pågældende person forud for indledningen af sagen har givet ikke-konkretiseret oplysning om at bo et sted i udlandet, vil det reelt ikke være muligt at foretage forkyndelse i udlandet. Da A ikke har bopæl eller ophold i Danmark, er det ikke muligt at forkynde her i landet, ligesom forkyndelse heller ikke vil kunne ske i Statstidende, jf. retsplejelovens § 159.

A har anført navnlig, at processkriftet af 7. marts 2016 ikke er blevet lovligt forkyndt for ham, hverken den 23. august 2016 eller den 10. maj 2017. Han blev først bekendt med konkurskarantænesagen, da han den 24. oktober 2017 pr. mail modtog meddelelse fra Erhvervsstyrelsen om, at han var blevet pålagt konkurskarantæne i to år.

Der har ikke kunnet ske forkyndelse efter reglerne i forkyndelsesforordningen, og der er heller ikke sket lovlig forkyndelse efter retsplejelovens § 158.

Den 23. august 2016 rejste han fra Madeira til Schweiz. Dette er dokumenteret ved den fremlagte bestilling af flybilletter, faktura for hotelophold på Madeira, fakturaspecifikation vedrørende telefoni i den omhandlede periode samt sms-korrespondance med hans ægtefælle den 23. august 2016. Der er således ikke sket personlig forkyndelse for ham i London den 23. august 2016.

Der er heller ikke sket forkyndelse ved, at processkriftet blev afleveret i postkassen på den angivne adresse i London den 10. maj 2017. Han havde hverken bopæl eller ophold på adressen på dette tidspunkt, og han havde heller ikke postadresse, herunder postkasse, på adressen. At han stod registreret på adressen i CPR-registeret og dermed også i CVR-registeret kan ikke medføre, at der automatisk er sket lovlige forkyndelse. De engelske myndigheder var i øvrigt også bekendt med, at han på tidspunktet for forkyndelsen var fraflyttet England.

Forkyndelse af processkriftet skulle være sket i Schweiz, hvor han, efter at han en overgang havde været bosiddende i Rusland, har haft fast bopæl siden 1. april 2015. Han havde i en mail af 13. januar 2015 oplyst til en af kurators medarbejdere, at han var bosiddende i Moskva, og kurator vidste i kraft heraf, at han ikke længere var bosiddende i England. Kurator burde allerede ved indledningen af sagen have oplyst Sø- og Handelsretten om, at han var bosiddende i Moskva. At han har haft bopæl i Schweiz siden 1. april 2015 er dokumenteret ved de fremlagte schweiziske opholdstilladelser for ham og hans ægtefælle og ved de fremlagte fakturaer vedrørende privat indboforsikring, internetbestilling og køb af indbo.

Der var i perioden forud for indgivelsen af processkriftet om konkurskarantæne en omfattende mailkorrespondance og telefonisk kommunikation mellem kurator og ham, og kurator var således bekendt med hans kontaktoplysninger. Kurator kunne dermed have taget kontakt til ham via mail eller telefon, hvis der var tvivl om hans aktuelle opholdsadresse. Kurator kunne have ladet processkriftet forkynde via Statstidende, jf. retsplejelovens § 159, såfremt der reelt forelå tvivl om hans bopæl eller opholdssted.

Han har aldrig haft til hensigt at skjule sin adresse i udlandet. Han oplyste bl.a. Erhvervsstyrelsen om sin aktuelle adresse i Schweiz i relation til selskabet Y ApS, hvilket bekræftes af en CVR-udskrift af 26. januar 2017 vedrørende dette selskab. At hans adresse ikke konsekvent

blev ændret i Erhvervsstyrelsens IT-system kan ikke lægges ham til last. Ved registrering af ledelsesmedlemmer med dansk personnummer i Erhvervsstyrelsens IT-system hentes pågældendes adresseoplysninger automatisk fra CPR-registeret. Det er korrekt, at det fremgår af CPR, at han i sin tid er udrejst af Danmark til den engelske adresse, men han har efter CPR-loven ikke haft pligt til at registrere flytning fra én adresse i udlandet til en anden.

Retsgrundlag

Reglerne for behandling af sager om konkurskarantæne er fastsat i konkurslovens kapitel 20 (§§ 160-164). Af §§ 160-162 fremgår bl.a.:

”§ 160. Skifteretten afgør på grundlag af kurators begrundede indstilling, om der skal indledes sag om konkurskarantæne mod nogen. ...

Stk. 2. Sager om konkurskarantæne behandles efter reglerne i dette kapitel, og i øvrigt finder § 243 tilsvarende anvendelse.

§ 161. Når der er indledt sag om konkurskarantæne, skal kurator inden en af skifteretten fastsat frist indlevere et processkrift ...

...

Stk. 3. Skifteretten lader processkriftet forkynde for den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en vejledning om, hvad konkurskarantæne indebærer, og om reglerne i §§ 162 og 163.

§ 162. Den, der begæres pålagt konkurskarantæne, kan inden en af skifteretten fastsat frist

- 1) indlevere et svarskrift til skifteretten og
- 2) anmode om mundtlig forhandling.

...

Stk. 6. Hvis den, der begæres pålagt konkurskarantæne, undlader at udtale sig om kurators erklæringer om sagens faktiske omstændigheder, kan skifteretten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til skade for den pågældende. Det samme gælder, hvis den pågældende udebliver efter at være indkaldt til personligt møde eller undlader at besvare spørgsmål eller svarene er uklare eller ufuldstændige.”

Af konkurslovens § 243 fremgår:

”§ 243. Behandlingen af tvister foregår efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur.”

Reglerne om konkurskarantæne blev indsat i konkursloven ved lov nr. 429 af 1. maj 2013. Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget (Folketingstidende 2012-13, tillæg A, lovforslag nr. L 131, s. 16 ff.) fremgår bl.a.:

”4.2. Retsvirkninger af konkurskarantæne

...

4.2.4. Justitsministeriets overvejelser

...

4.2.4.6. Det forudsættes med lovforslaget, at det forbud, der knytter sig til en konkurskarantæne, ikke er geografisk begrænset. Dette vil navnlig indebære, at overtrædelse af en pålagt konkurskarantæne vil være omfattet af straffelovens § 131, selv om overtrædelsen finder sted i udlandet. Herved fraviges det almindelige udgangspunkt, hvorefter det antages, at rettighedsfrakendelser pålagt her i landet ikke har virkning i udlandet. Straffelovens almindelige regler om dansk straffemyndighed vil dog i praksis medføre geografiske begrænsninger i mulighederne for at strafforfølge personer for handlinger, der foretages i udlandet i strid med en konkurskarantæne.

4.3. Kompetence og sagsbehandling

4.3.1. Konkursrådets overvejelser

4.3.3.1. Konkursrådet foreslår, at kompetencen til at pålægge konkurskarantæne henlægges til skifteretten. Rådet anfører, at dette bl.a. skal ses i sammenhæng med, at rådets forslag til karantæneordningen er knyttet op på, at der er indtrådt konkurs.

Konkursrådet finder endvidere, at pålæg af konkurskarantæne bør forudsætte, at der fremsættes begæring herom. Skifteretten bør således ikke af egen drift kunne pålægge konkurskarantæne.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvem der skal kunne fremsætte en begæring om pålæg af konkurskarantæne, konkluderer rådet, at mest taler for at henlægge opgaven til kurator. Rådet henviser i den forbindelse bl.a. til, at opgaven vil ligge i naturlig forlængelse af de opgaver, der i øvrigt påhviler kurator, og at der således vil kunne være en synergi-effekt i, at kurator i forvejen kender sagen.

Beføjelsen til at begære konkurskarantæne bør efter rådets opfattelse tilkomme kurator personligt, og spørgsmålet om at begære konkurskarantæne bør således f.eks. ikke kunne gøres til genstand for afstemning blandt fordringshaverne.

Konkursrådet finder herefter, at det i alle konkursboer bør påhvile kurator som led i den redegørelse, som kurator skal sende til skifteretten og fordringshaverne i medfør af konkurslovens § 125, stk. 2, at udtale sig om, hvorvidt der efter kurators opfattelse er grundlag for at rejse sag om konkurskarantæne mod nogen, være sig skyldneren selv eller personer, der har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed. Kurators arbejde med at vurdere, om der er grundlag for at rejse sag om konkurskarantæne mod nogen,

bør anses som et led i de undersøgelser, kurator i øvrigt har pligt til at foretage. Kurators honorar herfor bør derfor også indgå i det almindelige kuratorsalær, der skal betales som en omkostning ved konkursboets behandling, dvs. af boets midler i det omfang de strækker til.

...

4.3.1.4. Konkursrådet foreslår herefter, at sagsgangen, når skifteretten på grundlag af kurators indstilling har besluttet at indlede karantænesag, skal være, at kurator inden en af skifteretten fastsat frist på normalt højst fire uger indleverer et processkrift, hvor påstanden om karantæne nedlægges og nærmere begrundes. Herefter skal den, der begæres pålagt karantæne, have lejlighed til at svare enten skriftligt eller mundtligt i et retsmøde eller begge dele. ...

4.3.1.5. Konkursrådet finder, at sagen i øvrigt bør behandles efter de almindelige regler om behandlingen af civile retssager. Dog bør skifteretten - uanset om den pågældende udebliver eller tager bekræftende til genmæle - have pligt til selvstændigt at vurdere, om pålæg af konkurskarantæne er tilstrækkeligt begrundet i det, der er anført i kurators processkrift, og hvor lang konkurskarantænen i givet fald bør være. I tilfælde af udeblivelse, eller hvis den pågældende tager bekræftende til genmæle, vil det imidlertid ikke være nødvendigt at føre bevis for faktiske omstændigheder, som kurator har redegjort for i sit processkrift, og som den pågældende ikke har bestridt. Hvis den pågældende i et processkrift har bestridt faktiske omstændigheder, men udebliver under retsmødet, skal kurator derimod føre bevis, i det omfang de faktiske omstændigheder er bestridt.

Konkursrådet anfører endvidere, at det forhold, at sagen i øvrigt skal behandles efter de almindelige regler om behandlingen af civile retssager, bl.a. indebærer, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, har stilling som part i sagen om pålæg af konkurskarantæne. Der bør derfor f.eks. ikke kunne anvendes tvangsmidler over for den pågældende for at fremtvinge en forklaring, men en eventuel manglende eller ufuldstændig forklaring bør i givet fald alene kunne have fakultativ processuel skadevirkning.

4.3.1.6. Med hensyn til spørgsmålet om, hvem der bør betale for kurators arbejde med at føre karantænesagen, anfører Konkursrådet, at noget kunne tale for, at dette arbejde (i modsætning til det forudgående undersøgelsesarbejde med tilhørende redegørelse) ikke betales af boets midler. Rådet peger i den forbindelse på, at karantænesagen først og fremmest føres af hensyn til at forebygge fremtidige tab for fordringshavere i andre virksomheder, som den pågældende forbydes at deltage i ledelsen af, og ikke af hensyn til fordringshaverne i det aktuelle konkursbo. Der er efter rådets opfattelse tale om en sådan samfundsmæssig interesse, at det kan tale for, at omkostningerne ved karantænesagen bør betales af statskassen og ikke af boets fordringshavere. Hertil kommer, at der i en del boer ikke vil være midler til at føre en sag om konkurskarantæne, og at sagen derfor slet ikke vil blive ført, hvis statskassen ikke afholder udgifterne hertil.

Rådet konkluderer imidlertid, at udgifterne til at føre en sag om konkurskarantæne bør dækkes af konkursboet, i det omfang boets midler strækker til, og i mangel heraf af statskassen - bl.a. ud fra en betragtning om, at arbejdet med at føre sagen ligger i naturlig forlængelse af arbejdet med at undersøge, om der er grundlag for at indlede den. Konkursrådet bemærker herved, at regler om konkurskarantæne i praksis kun vil kunne

fungere, hvis statskassen dækker omkostningerne ved sagen i tilfælde, hvor konkursboets midler ikke strækker til.

...

4.3.2. Justitsministeriets overvejelser

... Endvidere rejses bl.a. spørgsmål i forhold til, hvorledes kurators rolle skal opfattes i relation til konkurskarantænesager. Der rejses også spørgsmål om, hvorvidt en konkurskarantænesag kan karakteriseres som en "tvist i et konkursbo", og om der dermed er hjemmel til at indkalde sagkyndige dommere til behandling af en sådan sag, jf. retsplejelovens § 16, stk. 4, og § 20 a, og om der i øvrigt er hjemmel til at bestemme, at tre dommere skal deltage i afgørelsen, jf. retsplejelovens § 12, stk. 3.

Justitsministeriet har bl.a. i lyset heraf fundet anledning til i lovforslaget at præcisere, at en konkurskarantænesag - når sagen er rejst og behandles ved domstolene - ikke er en del af bobehandlingen, uagtet at sagsførelsen varetages af kurator og bygger på kurators indledende undersøgelser af de samlede forhold i boet. De nye regler om konkurskarantæne foreslås således med lovforslaget indsat i konkursloven som et nyt selvstændigt afsnit frem for som en del af det eksisterende afsnit II om konkurs, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 4 (forslaget til konkurslovens afsnit III), og bemærkningerne hertil.

Dette indebærer navnlig, at konkursboet ikke bør afholde udgifterne til kurators arbejde med at føre en sag om konkurskarantæne. Justitsministeriet er enig med Konkursrådet i, at dette er et arbejde, der først og fremmest skal varetage en samfundsmæssig interesse i forebyggelse af fremtidige tab for andre fordringshavere, og at en konkurskarantænesag således ikke er en sag, der varetager hensyn til fordringshaverne i det aktuelle konkursbo. På den baggrund finder Justitsministeriet, at ordningen bør være den, at udgifterne til, at kurator varetager denne samfundsmæssige interesse, skal påhvile den person, der i givet fald pålægges konkurskarantæne, subsidiært statskassen, hvis den pågældende ikke har tilstrækkelige midler til at dække udgifterne. I de tilfælde, hvor den, der begæres pålagt konkurskarantæne, eller den, der pålægges konkurskarantæne, skal have sagsomkostninger betalt eller erstattet, skal udgifterne hertil afholdes af statskassen (og ikke - som foreslået af Konkursrådet - af konkursboet). Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4 (forslaget til konkurslovens §§ 165-166), og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet har endvidere noteret sig, at betænkningens forslag til regler om sagsbehandling bygger på en forudsætning om, at sager om konkurskarantæne behandles efter de særlige regler herom, som forslaget indeholder, og i øvrigt - som følge af konkurslovens § 243, som Konkursrådet ikke foreslår ændret - efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer, som følger af forholdets natur.

Der er i forbindelse med høringen over betænkningen peget på, at det kan give anledning til en vis usikkerhed om, hvorvidt konkurskarantæne kan betegnes som en tvist i et konkursbo. Dette skyldes navnlig, at sagen som ovenfor anført ikke vil være en del af bobehandlingen og vil være denne uvedkommende. Det bemærkes i tilknytning hertil, at § 243 efter sin placering i konkursloven finder anvendelse i forhold til såvel tvister i konkursboer som tvister i sager om rekonstruktion og gældssanering.

Med forslaget om at indsætte et nyt særskilt afsnit om konkurskarantæne vil konkurslovens § 243 fremover også finde anvendelse i forhold til sådanne sager. Med henblik på at undgå usikkerhed herom finder Justitsministeriet imidlertid, at det er rigtigst at medtage en udtrykkelig bestemmelse i lovteksten om, at konkurslovens § 243 finder tilsvarende anvendelse i sager om konkurskarantæne med den virkning, at disse sager (i øvrigt) behandles efter retsplejelovens regler om borgerlige sager med de ændringer som følger af forholdets natur. ..."

Der er i retsplejelovens kapitel 17 (§§ 153-165) fastsat regler om forkyndelse af meddelelser, herunder om forkyndelse over for personer med bopæl eller opholdssted i udlandet. § 158 og § 159 a er sålydende:

”§ 158. Har den pågældende kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske her i riget efter § 155, stk. 1, nr. 4 og 5, jf. § 157, eller § 155, stk. 1, nr. 4 og 5, jf. stk. 2, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

...

§ 159 a. Bestemmelserne i aftale af 19. oktober 2005 mellem Det Europæiske Fællesskab og Danmark om forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager samt bestemmelserne i forkyndelsesforordningen gælder her i landet.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om gennemførelse af stk. 1.

Stk. 3. Justitsministeren kan bestemme, at ændringer af og gennemførelsesforanstaltninger til den i stk. 1 nævnte forordning gælder her i landet og kan fastsætte nærmere bestemmelser om gennemførelse heraf.”

Justitsministeriet har med hjemmel i retsplejelovens § 159 a, stk. 2 og 3, udstedt bekendtgørelse nr. 1476 af 12. december 2007 om gennemførelse af ændringer af forkyndelsesforordningen. Ifølge bekendtgørelsens § 1 gælder bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1393/2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager og om ophævelse af Rådets forordning nr. 1348/2000 her i landet.

Af forkyndelsesforordningens artikel 1, stk. 1, fremgår:

”Denne forordning finder anvendelse i civile og kommercielle sager, hvor et retsligt eller udenretsligt dokument skal sendes fra en medlemsstat til en anden for at blive forkyndt dér. Den omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller admi-

nistrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelse af statsmagt (acta jure imperii).”

Om begrebet ”civile og kommercielle sager” i forkyndelsesforordningens artikel 1, stk. 1, har EU-Domstolen i dom af 11. juni 2015 i de forenede sager C-226/13, C-245/13, C-247/13 og C-578/13 (Fahnenbrock m.fl.) udtalt bl.a.:

”39. Under disse omstændigheder må det konkluderes, at begrebet »civile og kommercielle sager« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 1393/2007 ligeledes skal anses for at være et selvstændigt begreb, og at dette begreb bl.a. skal fortolkes under hensyn til forordningens mål og opbygning.

...

50. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt forordning nr. 1393/2007 finder anvendelse på søgsmål som de i hovedsagerne omhandlede, skal det bemærkes, at det fremgår af selve ordlyden af den nævnte forordnings artikel 1, stk. 1, at selv om visse tvister mellem en offentlig myndighed og en privatperson kan falde ind under forordningens anvendelsesområde, forholder det sig anderledes, når den offentlige myndighed handler under udøvelse af statsmagt.

51. For at kunne besvare dette spørgsmål skal det således undersøges, om retsforholdet mellem sagsøgerne i hovedsagerne og Hellenische Republik klart bærer præg af at være udtryk for udøvelse af en offentligretlig beføjelse fra debitorstatens side på en sådan måde, at forholdet indebærer, at staten udøver beføjelser, som rækker ud over, hvad der gælder efter de fælles retsregler, der finder anvendelse i forholdet mellem borgerne (domme *Préservatrice Foncière TIARD*, C-266/01, EU:C:2003:282, præmis 30, og *Lechouritou m.fl.*, C-292/05, EU:C:2007:102, præmis 34).”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om kurators processkrift af 7. marts 2016 afgivet i henhold til konkurslovens § 161, stk. 1, er lovligt forkyndt for A i en sag, hvor Sø- og Handelsretten senere ved kendelse af 1. august 2017 har pålagt ham konkurskarantæne i to år.

Efter konkurslovens § 161, stk. 3, skal kurators processkrift forkyndes for den, der begæres pålagt konkurskarantæne. Forkyndelse sker efter de forkyndelsesregler i retsplejeloven, der gælder for civile sager, jf. konkurslovens § 160, stk. 2, jf. § 243.

Sø- og Handelsretten har i denne sag sendt kurators processkrift til forkyndelse i England under henvisning til EU-forkyndelsesforordningen, som i henhold til parallelaftale mellem EU og Danmark gælder her i landet, jf. retsplejelovens § 159 a og bekendtgørelse nr. 1476 af 12.

december 2007 om gennemførelse af ændringer af forkyndelsesforordningen. Af forkyndelsesforordningens artikel 1, stk. 1, 1. pkt., fremgår, at forordningen finder anvendelse i ”civile og kommercielle sager”. Dette begreb omfatter bl.a. ikke spørgsmål vedrørende administrative anliggender, jf. 2. pkt.

Konkurskarantæne indebærer, at den pågældende ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, jf. nærmere konkurslovens § 159. Det er efter konkurslovens § 160, stk. 1, skifteretten, der på grundlag af kurators indstilling afgør, om der skal indledes sag om konkurskarantæne. Kurators beføjelse til at fremsætte begæring om pålæg af konkurskarantæne og dennes øvrige opgaver udøves af kurator personligt, og ikke på vegne af konkursboet, der således ikke er part i en sag om konkurskarantæne. Kurators opgave er, som angivet i lovforarbejderne, at varetage den samfundsmæssige interesse i at forebygge fremtidige tab for fordringshavere i andre virksomheder, som den pågældende forbydes at deltage i ledelsen af. Det er i lovforarbejderne forudsat, at overtrædelse af konkurskarantæne straffes efter straffelovens § 131 om den, der vedblivende udøver en virksomhed, til hvilken retten er ham frakendt.

Højesteret finder, at kurator i konkurskarantænesager udøver beføjelser af offentligretlig karakter. Højesteret tiltræder på denne baggrund, at der ikke er tale om en civil sag, der er omfattet af forkyndelsesforordningen.

Spørgsmålet er herefter, om der er sket lovlig forkyndelse efter retsplejelovens § 158, der bl.a. fastsætter, at forkyndelse i udlandet kan ske efter vedkommende lands lov.

Kurator har anført, at de engelske myndigheder både den 23. august 2016 og den 10. maj 2017 har foretaget lovlig forkyndelse af processkriftet for A.

Af de engelske myndigheders forkyndelsesattest af 30. august 2016 fremgår bl.a., at processkriftet den 23. august 2016 blev forkyndt på den adresse i London, der var angivet i forkyndelsesansøgningen, og at forkyndelse i overensstemmelse med engelsk ret er sket ved, at dokumenterne blev udleveret til adressaten personligt. A har imidlertid fremlagt en række dokumenter (bestilling af flybilletter, faktura for hotelophold på Madeira, fakturaspecifikation vedrørende telefoni samt sms-korrespondance med ægtefælle), der må anses for at godtgøre,

at han ikke har opholdt sig i London den 23. august 2016. Højesteret finder herefter, at kurators processkrift ikke kan anses for forkyndt for ham personligt den pågældende dag.

For så vidt angår forkyndelsen den 10. maj 2017 fremgår det af de engelske myndigheders forkyndelsesattest af 19. maj 2017 bl.a., at forkyndelse af processkriftet er sket ved, at dokumenterne er lagt i postkassen på den adresse i London, som Sø- og Handelsretten havde oplyst til de engelske myndigheder som hans bopælsadresse. Det fremgår endvidere, at den anvendte forkyndelsesmåde er i overensstemmelse med engelske forkyndelsesregler.

Som anført af landsretten havde A tidligere i en mail af 13. januar 2015 oplyst til kurator, at han var bosiddende i Rusland. Højesteret lægger endvidere efter de fremlagte schweiziske opholdstilladelser for ham og hans ægtefælle og de fremlagte dokumenter vedrørende bestilling af privat indboforsikring og internet mv. til grund, at A siden den 1. april 2015 havde haft bopæl på den oplyste adresse i Schweiz. Denne adresse er den samme som den adresse, der siden den 26. januar 2017 har været registreret i CVR i relation til selskabet Y ApS. Henset hertil finder Højesteret efter en samlet vurdering, at det ikke kan lægges til grund, at A den 10. maj 2017 fortsat havde bopæl på den angivne adresse i London. Kurators processkrift kan som følge heraf ikke anses for lovligt forkyndt for ham den pågældende dag.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse om at ophæve Sø- og Handelsrettens kendelse af 1. august 2017 og hjemvise sagen til fornyet behandling ved Sø- og Handelsretten.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Statskassen skal i kæremålsomkostninger for Højesteret betale 5.000 kr. til A.